

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

S P R E N D I M A S LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2019 m. gegužės 17 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Stasio Gagio (kolegijos pirmininkas), Ryčio Krasausko ir Ramutės Ruškytės (pranešėja), teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo pareiškėjo uždarnosios akcinės bendrovės „Lietuvos žinios“ apeliacinį skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2018 m. sausio 23 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjo uždarnosios akcinės bendrovės „Lietuvos žinios“ skundą atsakovui Visuomenės informavimo etikos asociacijai, trečiajam suinteresuotam asmeniui uždarajai akcinei bendrovei „Banginis“ dėl sprendimo panaikinimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I.

1. Pareiškėjas uždaroji akcinė bendrovė (toliau – ir UAB) „Lietuvos žinios“ (toliau – ir pareiškėjas) kreipėsi į teismą su skundu prašydamas: 1) panaikinti Visuomenės informavimo etikos komisijos (toliau – ir Komisija) 2017 m. spalio 18 d. sprendimą Nr. EKS-45/17 (toliau – ir Sprendimas); 2) priteisti iš atsakovo Visuomenės informavimo etikos asociacijos (toliau – ir Asociacija, atsakovas) bylinėjimosi išlaidas.

2. Pareiškėjas paaiškino, jog Komisija Sprendimu pripažino, kad „Lietuvos žiniose“ publikuoti straipsniai „Žvejai stumiami į bankrotą“, „Europos teismas nagrinės lietuviškas metodikas“ bei „Žuvininkystės byla kelias į Liuksemburgą“ pažeidė Lietuvos visuomenės informavimo etikos kodekso (toliau – ir Etikos kodeksas, ir Kodeksas) 20 straipsnį dėl nesuteiktos galimybės neigiamai kritikuojamam asmeniui paaiškinti, patikslinti nurodytą informaciją.

3. Pažymėjo, kad minėtų straipsnių autorė Vida Bortelienė (toliau – ir Autorė) žuvininkystės kvotų skirstymo tema yra parengusi daugiau nei 15 publikacijų, kurios buvo publikuotos „Lietuvos žinių“ leidiniuose. Pirmosios publikacijos šia tema pasirodė dar 2012 metų pabaigoje, taigi autorė šia konkrečia tema rašo jau penkerius metus. Dėl šių aplinkybių visos Autorės publikacijos šia tema negali būti vertinamos atsietai nuo kitų publikacijų ir turi būti vertinama visa straipsnių visuma kaip vienas kūrinys. Pareiškėjas nurodė, kad pagal Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo (toliau – ir ATGTĮ) 2 straipsnio 29 dalį kūriniai nėra keliami ir nustatomi jo formos ar apimties reikalavimai, taigi jo forma ar apimtis

kiekvienam konkrečiam atveju gali skirtis priklausomai nuo to, koks tai yra kūrinys, todėl, pareiškėjo teigimu, straipsnių ciklai, esantys to paties autoriaus ir aprašantys tą pačią situaciją, aplinkybes, laikytini vienu kūriniumi. Pareiškėjas akcentavo, kad tik vertinant visus straipsnius būtų galima tiksliai įvertinti aprašomos situacijos dinamiką, jos pokyčius ir skirtingais laikotarpiais aktualiausias aplinkybes.

4. Pareiškėjas nurodė, kad UAB „Banginis“ vadovo pozicija dėl žvejybos kvotų Baltijos jūroje paskirstymo buvo išdėstyta kitose publikacijose, tačiau priimdama Sprendimą Komisija į tai neatsižvelgė. Pareiškėjas rėmėsi 1974 m. liepos 2 d. Europos Tarybos Ministrų komiteto priimta rezoliucija „Dėl teisės į atsakymą – asmens pozicijos spaudos atžvilgiu“ (toliau – ir Rezoliucija). Nurodė, kad pagal Rezoliucijos 4 punktą atsakymo publikavimas neturi būti pernelyg nutolęs nuo publikacijos, dėl kurios yra teikiamas atsakymas. Tame pačiame punkte nurodoma, kad atsakymas turi būti publikuojamas „toku pačiu žinomumu ir pasiekiamumu“ kaip ir publikacija, dėl kurios yra publikuojamas atsakymas. Pareiškėjo teigimu, UAB „Banginis“ atsakymai buvo pateikti tinkamu momentu, laiko prasme nenutolstant nuo kūrinio, dėl kurio pateikiami atsakymai. UAB „Banginis“ atsakymai taip pat publikuojami tokio pačiu žinomumu ir prieinamumu kaip ir kūrinys, dėl kurio yra teikiamas atsakymas.

5. Pareiškėjas akcentavo, kad straipsniuose kritikuojamas ne trečiasis suinteresuotas asmuo, o teisinis reguliavimas. Remdamasis Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo (toliau – ir VIĮ) 2 straipsnio 7 dalimi, kurioje nurodyta asmens kritikos sąvoka, pareiškėjas pažymėjo, kad nėra teikiamas UAB „Banginis“ veiklos vertinimas, taip pat nėra nagrinėjama šios bendrovės veikla. Atkreipė dėmesį į tai, kad Sprendime Komisija nenurodė, kokios straipsniuose nurodytos mintys buvo vertinamos kaip kritika. Pažymėjo, kad informacijos pateikimas apie UAB „Banginis“ gautų žvejybos kvotų apimtį jokių būdų negali būti vertinamas kaip UAB „Banginis“ veiklos vertinimas. Sprendimą skirti žvejybos kvotas priima ne UAB „Banginis“, todėl tokio sprendimo priėmimas ir pats sprendimas negali būti vertinamas kaip UAB „Banginis“ veiklos rezultatas.

6. Pareiškėjas teigė, kad Komisija nepagrįstai išplėtė skundo ribas ir taikė Etikos kodekso 20 straipsnį, nors UAB „Banginis“ neprašė šio straipsnio taikyti. UAB „Banginis“ savo skunde nurodė, kad buvo neigiamai kritikuojamas ir kad nebuvo suteikta atsakymo teisė. Pareiškėjas pabrėžė, kad pagal galiojančius teisės aktus nėra nurodyta galimybė Komisijai peržengti pateikto skundo ribas.

7. Pareiškėjo įsitikinimu, Sprendimas yra priimtas pažeidžiant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir VAĮ) 3, 8, 20 straipsnių nuostatas. Komisija be teisinio pagrindo peržengė pareikšto skundo ribas, neištyrė visų reikšmingų aplinkybių, todėl, pareiškėjo teigimu, Sprendimas yra neteisėtas ir naikintinas. Pareiškėjas pažymėjo, kad Sprendimu pripažinus, jog pareiškėjas pažeidė Etikos kodekso 20 straipsnio nuostatas, pareiškėjo teisė į gynybą buvo pažeista, nes: 1) pareiškėjui nebuvo suteikta galimybė tinkamai susipažinti su pakeisto kaltinimo turiniu ir tinkamai pasirengti nagrinėti galbūt padarytą pažeidimą; 2) pareiškėjas, nežinodamas naujojo kaltinimo turinio, prarado ir teisę pasisakyti dėl galbūt padaryto teisės pažeidimo; 3) pareiškėjui neturint galimybės susipažinti su pakeisto kaltinimo turiniu ir dėl jo pasisakyti nagrinėjant ginčą Komisijoje, buvo eliminuotos pareiškėjo galimybės tinkamai apsiginti, nes pareiškėjas nežinojo nuo kokio kaltinimo turi gintis.

8. Atsakovas atsiliepiame į pareiškėjo skundą prašė skundą atmesti.

9. Atsakovas nurodė, kad visose ginčo publikacijose buvo pateikta žvejybos kvotų paskirstymu nepatenkintų žvejybos įmonių interesams atstovaujančios Lietuvos žuvininkystės produktų gamintojų asociacijos vadovo Alfonso Bargailos nuomonė dėl žvejybos kvotų paskirstymo ir vykstančių teisminių procesų, tačiau trečiojo suinteresuoto asmens pozicija nei vienoje šių publikacijų pateikta nebuvo, kaip ir nebuvo nurodyta, kodėl tai nebuvo padaryta.

10. Dėl pareiškėjo argumento, kad visi straipsniai yra vienas kūrinys, atsakovas nurodė, jog sistemiškai aiškinant Etikos kodekso 20 straipsnį nuostatą darytina išvada, jog kiekviename kūrinyje (publikacijoje, programoje), kuriame yra išsakoma neigiama kritika kurio nors asmens atžvilgiu, šiam asmeniui privalomai turi būti suteikta galimybė į šią kritiką atsakyti (pasiaiškinti), o

jeigu šis asmuo atsisakė pasinaudoti šia galimybe arba šios galimybės nepavyko jam suteikti dėl objektyvių nuo redakcijos (kūrinio autoriaus) nepriklausančių priežasčių, apie tai privalomai turi būti pranešta tame pačiame kūrinyje. Be to, atsakovas pažymėjo, kad publikacijų ciklas negalėjo būti laikytinas vientisu kūriniumi Etikos kodekso 20 straipsnio prasme. Internete skelbiamuose lietuvių kalbos ir terminų žodynuose nurodoma, jog kūrinių ciklas – tai grupė kūrinių arba kūriniai, turintys bendrų temų, veikėjų, aplinkų ir pan. (pvz., novelių ciklas), t. y. bet kuriuo atveju – tai daugetas atskirų kūrinių. Visos ginčo publikacijos turi atskirus pavadinimus, buvo paskelbtos skirtingu laiku ir skirtinguose laikraščio numeriuose, todėl pagal Etikos kodekso 20 straipsnio nuostatas kiekvienoje jų neigiamai kritikuojamam trečiajam asmeniui privalėjo būti suteikta galimybė į šią kritiką atsakyti, juolab kad kiekvienoje iš publikacijų buvo cituojami UAB „Banginis“ oponentai.

11. Dėl kritikos objekto atsakovas nurodė, kad nors pareiškėjas ir vertino teisinį reguliavimą, tačiau taip pat nurodė, kad UAB „Banginis“ pergudravo įstatymus ir kartu su susijusia UAB „Baltijos šprotai“ 2015 m. galbūt neteisėtai gavo nepagrįstai dideles žvejybos kvotas, dėl ko nukentėjo kitos žvejybos įmonės. Atsakovo vertinimu, kaltinimai galimu įstatymų manipuliavimu siekiant sau finansinės naudos, kaip ir teiginiai apie UAB „Banginis“ galbūt neteisėtai gautas nepagrįstai dideles žvejybos kvotas, laikytini neigiama kritika, nukreipta ne tik į, tikėtina, ydingą teisinį reguliavimą, bet ir į patį trečiąjį suinteresuotą asmenį, todėl jam privalėjo būti suteikta galimybė į šią kritiką atsakyti.

12. Dėl skundo ribų peržengimo atsakovas nurodė, jog aiškinant VII 46¹ straipsnį ir 2015 m. kovo 23 d. Visuomenės informavimo etikos komisijos sprendimu patvirtintą Visuomenės informavimo etikos komisijos darbo reglamentą (toliau – ir Darbo reglamentas), darytina išvada, kad Komisija gali pripažinti viešosios informacijos rengėjo padarytą Etikos kodekso nuostatų pažeidimą tiek nagrinėdama konkretų skundą, tiek ir savo iniciatyva, o VII neriboja Komisijos galimybės spręsti dėl Etikos kodekso pažeidimo, net jei publikaciją skundžiantis asmuo konkretaus pažeidimo neįžvelgia arba vertina jį kitaip.

13. Dėl pareiškėjo teisės į gynybą pažeidimo atsakovas nurodė, kad šie argumentai yra nepagrįsti, nes galimas Etikos kodekso 20 straipsnio pažeidimas Komisijos posėdyje buvo nagrinėjamas, o ši klausimą posėdžio metu iškėlė UAB „Banginis“ atstovas, nurodęs, jog rengiant ginčo publikacijas nei vieno karto nebuvo atsiklausta UAB „Banginis“ pozicijos. Todėl laikytina, jog šiuo konkrečiu atveju trečiojo suinteresuoto asmens skundo ribos peržengtos nebuvo. Be to, Komisijos posėdžio metu buvo prašyta pareiškėjo atstovų paaiškinti, kodėl trečiajam suinteresuotam asmeniui nebuvo suteikta teisė į atsakomąją nuomonę, o pareiškėjo atstovai turėjo galimybę tinkamai atsakyti į visus šiuos klausimus. Pareiškėjo atstovų pasisakymai nebuvo ribojami, o visi iškilę klausimai bei argumentai buvo vertinami ir aptarinėjami tiek laiko, kiek tai buvo būtina, kad būtų išaiškinta pareiškėjo pozicija.

14. Pareiškėjas, atsakydamas į atsakovo atsiliepimą, pateikė paaiškinimus, kuriuos iš esmės grindė tais pačiais argumentais, kaip ir skundą.

15. Trečiasis suinteresuotas asmuo UAB „Banginis“ pateikė paaiškinimus dėl pareiškėjo skundo.

16. Paaiškinimuose nurodė, kad nesutinka su pareiškėjo argumentu, jog visos publikacijos yra vienas kūrinys ir pažymėjo, kad pagal ATGTĮ nuostatas (1 str. 29 d., 4 str. 1 ir 2 d., 13 str.) kiekvienas iš publikuotų straipsnių yra laikomas atskiru kūriniumi. UAB „Banginis“ nurodė, kad sutinka su Komisijos vertinimu, jog kiekvienas iš straipsnių yra savarankiškas kūrinys.

17. UAB „Banginis“ taip pat pažymėjo, kad straipsniuose buvo pateikta tikrovės neatitinkanti informacija.

II.

18. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2018 m. sausio 23 d. sprendimu pareiškėjo skundą atmetė kaip nepagrįstą.

19. Teismas nurodė, kad VII nuostatos (46¹ str. 3 d. 2, 3 ir 6 p.) patvirtina, kad Komisijai suteikti valdingi įgalinimai vertinti, ar informacijos rengėjai ar skleidėjai nepažeidė Etikos kodekso nuostatų. Įstatymo nuostatos neriboja Komisijos galimybės spręsti dėl bet kokio Etikos kodekso pažeidimo, net jei skundžiantis asmuo konkretaus pažeidimo nenurodo. Teismas pažymėjo, kad nagrinėjamu atveju Komisijos posėdžio išrašo turinys patvirtina, jog UAB „Banginis“ atstovas posėdyje nurodė, kad tai, jog rengiant straipsnius nė karto nebuvo atsiklausta bendrovės pozicijos, o cituojama tik priešinga pusė, yra nesuderinama su Žurnalistų etikos kodeksu. Be to, Komisijos nariai ne kartą prašė pareiškėjo atstovo paaiškinti, kodėl UAB „Banginis“ nebuvo suteikta teisė į atsakomąją nuomonę. Komisijos posėdyje dalyvavo net du pareiškėjo atstovai, kurie išdėstė savo pozicijas dėl publikacijų, todėl nėra pagrindo teigti, kad pareiškėjas nežinojo kaltinimų esmės ir taip jam buvo atimta teisė į gynybą.

20. Teismas, atsižvelgęs į VII 3 straipsnio 2 dalį, taip pat 2 straipsnio 7 dalį, konstatavo, kad nagrinėjamos bylos kontekste asmens kritika, be kita ko, laikytinas jo „veiklos nagrinėjimas ir vertinimas“ net ir tais atvejais, kai tai daroma neįžeidžiant asmens garbės ir orumo, nepažeidžiant jo privataus gyvenimo, nesumenkinant dalykinės reputacijos. Todėl tai darantys žurnalistai ar leidėjai pagal Etikos kodekso 20 straipsnį privalo asmeniui, kurio veiklą vertina (t. y. jį kritikuoja VII prasme), suteikti atsakymo teisę, t. y. galimybę pasiteisinti, paaiškinti ar paneigti klaidingą informaciją, o tuo atveju, jeigu tokios galimybės nėra arba asmuo atsisako pasinaudoti atsakymo teise, privaloma pranešti apie tai visuomenei.

21. Teismas, įvertinęs publikacijų turinį, nurodė, kad jose aprašomose temose yra dvi priešingos pozicijos, tačiau straipsniuose pateikiama tik vienpusiška nuomonė apie naująjį Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymą, neigiamai vertinama UAB „Banginis“ veikla, daromos su jos veikla susijusios išvados, apžvelgiami bendrovės teisiniai ginčai. Publikacijose buvo išsamiai išdėstyta UAB „Banginis“ oponentų pozicija, tačiau kitos pusės, t. y. UAB „Banginis“, nuomonė nepateikiama. Publikacijose bendrovė kritikuojama, tačiau jos komentaro nepateikiama, nenurodoma, kad bendrovės atstovas būtų atsisakęs komentuoti susidariusią situaciją. Pareiškėjas neneigia, kad prieš publikacijų paskelbimą nesikreipė į UAB „Banginis“ ir nesudarė galimybės pasiteisinti, paaiškinti situaciją, pateikti savo nuomonę. Atsižvelgęs į tai, teismas sprendė, kad Komisijos sprendimas pripažinti pareiškėją pažeidus Etikos kodekso 20 straipsnyje įtvirtintas profesinės etikos normas yra pagrįstas ir teisėtas.

22. Teismas, pasisakydamas dėl visų straipsnių kaip vieno kūrinio vertinimo, akcentavo, kad pagal Etikos kodekso nuostatas, kiekvienu atveju (Etikos kodekse nurodyta – „visada“) kritikuojamam asmeniui turi būti suteikta atsakymo teisė. Asmeniui atsisakius pasinaudoti tokia teise, apie tai turi būti pranešama visuomenei, tačiau to nagrinėjamu atveju nepadaryta.

23. Atsižvelgęs į tai, teismas pareiškėjo skundą atmetė kaip nepagrįstą. Teismas nurodė, kad pareiškėjo skundą atmetus kaip nepagrįstą, nėra teisinio pagrindo atlyginti bylinėjimosi išlaidas.

III.

24. Pareiškėjas UAB „Lietuvos žinios“ apeliaciniame skunde prašo panaikinti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2018 m. sausio 23 d. sprendimą ir priimti naują sprendimą – pareiškėjo skundą tenkinti. Pareiškėjas taip pat prašo atlyginti bylinėjimosi išlaidas.

25. Pareiškėjas nurodo, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai neįvertino pažeistos pareiškėjo teisės į gynybą ir nepagrįstai sprendė, jog atsakovas neperžengė UAB „Banginis“ skundo ribų. Pareiškėjas teigia, kad atsižvelgiant į Darbo reglamento 18 punktą pareiškėjui turėjo būti suteikta teisė pateikti paaiškinimus dėl jam pareikštų kaltinimų, tačiau Komisija nustatė terminą pateikti paaiškinimus tik dėl UAB „Banginis“ skunde nurodytų Etikos kodekso straipsnių, kuriame nebuvo Etikos kodekso 20 straipsnio, o Komisijai nusprendus nagrinėti galbūt padarytą pažeidimą pagal Etikos kodekso 20 straipsnį, pareiškėjui nebuvo suteikta galimybė pateikti paaiškinimus dėl galimo šio straipsnio pažeidimo. Pareiškėjo teigimu, nesuteikdama pareiškėjui termino paaiškinimams pateikti, Komisija nesivadovavo nei Darbo reglamento 18 punktu, nei VAĮ nuostatomis, o pirmosios instancijos teismas, priimdamas sprendimą, nukrypo nuo Lietuvos

vyriausiojo administracinio teismo formuojamos praktikos. Pareiškėjas taip pat pažymi, kad nesuteikus teisės per nustatytą terminą pateikti paaiškinimus buvo pažeista ir jo teisė būti išklaustamam.

26. Atkreipia dėmesį į tai, kad pirmosios instancijos teismas neteisingai nustatė kritikos objektą. Pareiškėjas remiasi Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – ir EŽTT) praktika, susijusia su Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – ir Konvencija) 10 straipsnio taikymu, ir nurodo, kad priimtu sprendimu Komisija, o taip pat ir pirmosios instancijos teismas savo Sprendimu dirbtinai išplečia Etikos kodekso 20 straipsnio taikymo sritį, kuomet iš esmės bet koks fizinio ar juridinio asmens paminėjimas žiniasklaidos priemonėse gali būti traktuojamas kaip neigiama asmens kritika, nors toks asmuo net nėra kritikuojamas. Toks teisės aiškinimas kelia pavojų žiniasklaidos laisvei ir sukuria precedentą, kuomet bet koks asmuo galės inicijuoti administracines procedūras prieš žiniasklaidos priemones, kurios iš esmės net neskleidė tokio asmens kritikos.

27. Pareiškėjo nuomone, akivaizdu, kad pirmosios instancijos teismas pasisakydamas, jog ginčo publikacijose išsakoma neigiama UAB „Banginis“ kritika, ne tik prieštarauja pats sau, tačiau taip pat nepagrįstai išplečia ir Etikos kodekso 20 straipsnio taikymo sritį. Pareiškėjas pažymi, kad pats pirmosios instancijos teismas teisingai nurodė, jog ginčo publikacijose kritikuojamas galiojantis teisinis reglamentavimas.

28. Pareiškėjas teigia, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai ginčo publikacijas ir ankstesnes Autorės publikacijas vertino kaip atskiras ir savarankiškas publikacijas, o ne kaip vientisą publikacijų ciklą. Pažymi, kad pagal ATGTĮ nuostatas, taip pat Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktiką, kūriniai gali būti bet kokios formos. Nurodo, kad Berno Konvencijos dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos 2 straipsnio 1 dalyje nurodyta, jog sąvoka „literatūros ir meno kūriniai“ apima kiekvieną literatūros, mokslo ir meno kūrinį, kad ir koks būtų jo išraiškos būdas ar forma: knygas, brošiūras ir kitus literatūros kūrinius, pan. Šios konvencijos 2 straipsnio 1 dalies tikslas – apibrėžti sąvoką „literatūros ir meno kūriniai“. Tam pasitelkiami du kriterijai: pirmasis – į šią sąvoką įtraukiami visi literatūros, mokslo ir meno srities kūriniai, antrasis – atmetami bet kokie apribojimai, susiję su kūrinių raiškos būdais ir formomis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2017 m. birželio 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-270-687/2017).

29. Pareiškėjas akcentuoja, kad pirmosios instancijos teismas nesivadovavo ir nukrypo nuo Europos Sąjungos Bendrojo Teismo suformuotos praktikos 1993 m. spalio 26 d. priimtame sprendime byloje T-59/92 *Renato Caronna prieš Europos Bendrijų Komisiją*, kurioje nurodė, kad atsakymo teisė yra tinkamai įgyvendinama ir tais atvejais, kuomet ji išnaudojama ne tose pačiose publikacijose, tačiau pernelyg nutolus nuo pagrindinės publikacijos. Pareiškėjas nurodo, kad pateikė UAB „Banginis“ poziciją ankstesniuose straipsniuose. Pažymi, kad teisiniam reguliavimui nepasikeitus, nepasikeitė ir UAB „Banginis“ pozicija dėl publikacijose aptariamų klausimų, todėl pirmosios instancijos teismas ginčo publikacijas turėjo vertinti kartu su ankstesnėmis publikacijomis, nes tokiu būdu akivaizdžiai atskleidžiama bendra publikacijų prasmė ir esmė.

30. Trečiasis suinteresuotas asmuo UAB „Banginis“ atsiliepime į pareiškėjo apeliacinį skundą prašo apeliacinį skundą atmesti.

31. Trečiasis suinteresuotas asmuo atsiliepimą į pareiškėjo apeliacinį skundą grindžia iš esmės tais pačiais argumentais, kuriuos nurodė paaiškinimuose dėl pareiškėjo skundo pirmosios instancijos teismui.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

IV.

32. Nagrinėjamoje byloje ginčas kilo dėl Visuomenės informavimo etikos komisijos 2017 m. spalio 18 d. sprendimo Nr. EKS-45/17 teisėtumo ir pagrįstumo.

33. Ginčijamu sprendimu buvo pripažinta, kad trijose „Lietuvos žinių“ publikacijose pareiškėjas pažeidė Etikos kodekso 20 straipsnį. Be to, pareiškėjas buvo įpareigotas paskelbti šį sprendimą portale lzinios.lt.

34. Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atmetė kaip nepagrįstą. Apeliantas nesutinka su pirmosios instancijos teismo atliktu įrodymų vertinimu ir jo pagrindu padarytomis išvadomis.

35. Apeliacinį skundą pareiškėjas iš esmės grindžia tuo, kad buvo pažeista jo teisė į tinkamą gynybą, pažeista teisė būti išklausytam. Pareiškėjui buvo suteikta teisė Komisijos darbo reglamento nustatyta tvarka pateikti paaiškinimus dėl jam pareikštų kaltinimų, susijusių su galbūt padarytų Etikos kodekso 3, 5, 6, 38 straipsnių pažeidimu, o baigus tyrimą pareiškėjas buvo nubaustas pagal kitą Etikos kodekso straipsnį – 20 straipsnį. Dėl šiame straipsnyje nurodyto pažeidimo pareiškėjui nebuvo suteikta galimybė pateikti paaiškinimus, taip ribojant jo teisę į tinkamą gynybą. Apelianto teigimu, pirmosios instancijos teismas, priimdamas sprendimą, nukrypo nuo Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo formuojamos praktikos, buvo pažeistas Komisijos darbo reglamento 18 punktas, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatos.

36. Apelianto teigimu, pirmosios instancijos teismas nepagrįstai sprendė, kad Komisija neperžengė UAB „Banginis“ skundo ribų, t. y. Komisija tyrė Etikos kodekso 20 straipsnyje numatytą pažeidimą, kurio tirti UAB „Banginis“ jos neprašė.

37. Vertinant apelianto teiginį, kad Komisija neturėjo teisės tirti pažeidimo, dėl kurio tyrimo konkretus asmuo – nagrinėjamu atveju UAB „Banginis“ – nesikreipė, teisėjų kolegija pažymi, kad atsakymo teisė numatyta Etikos kodekso 20 straipsnyje: „Neigiamai kritikuojamam asmeniui visada turi būti suteikta galimybė paaiškinti, patikslinti, paneigti informaciją. Jeigu tokios galimybės nėra arba asmuo atsisako pasinaudoti šia galimybe, būtina apie tai pranešti tame pačiame kūrinyje“. Komisijos darbo reglamento 36 punkte (skyriuje „Komisijos sprendimai“) nurodyta, kad Komisija posėdyje priima sprendimus dėl visuomenės informavimo etikos pažeidimų. Šiame punkte ir kituose Komisijos darbo reglamento punktuose Komisijos priimami sprendimai ir pažeidimų tyrimas nėra siejami vien tik su tokiais pažeidimais, dėl kurių į Komisiją su skundais kreipėsi fiziniai ar juridiniai asmenys.

38. Pažymėtina, kad Kodeksas negali prieštarauti aukštesnės galios teisės aktams – Konstitucijai, įstatymams. Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymas nustato viešosios informacijos rinkimo, rengimo, skelbimo ir platinimo tvarką, viešosios informacijos rengėjų, skleidėjų, jų dalyvių, žurnalistų ir jų veiklą reglamentuojančių institucijų teises, pareigas ir atsakomybę (VII 1 str.). Pagal VII 46¹ straipsnio 3 dalies 3 punktą, viena iš Visuomenės informavimo etikos komisijos funkcijų – nagrinėti asmenų skundus dėl viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų veiklos, galimai pažeidus Kodekso nuostatas, o pagal šios dalies 2 punktą Komisija nagrinėja profesinės etikos pažeidimus, kuriuos informuodami visuomenę padarė viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai. Šio straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad į Komisiją gali kreiptis visi suinteresuoti asmenys. Taigi VII nesieja Komisijos veiklos vien tik su pažeidimų, dėl kurių į Komisiją su skundais kreipėsi fiziniai ar juridiniai asmenys, tyrimu, gavus tik šių skundus.

39. Pabrėžtina, kad Komisija pagal VII 46¹ straipsnio 5 dalį savo veikloje, be kita ko, vadovaujasi Konstitucija, šiuo ir kitais įstatymais, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, kitais teisės aktais, Kodeksu, Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rezoliucija „Dėl žurnalistinės etikos“.

40. Konstitucija garantuoja ir saugo visuomenės interesą būti informuotai (Konstitucinio Teismo 2002 m. spalio 23 d., 2006 m. gruodžio 21 d. nutarimai). Žmogaus teisių ir laisvių įgyvendinimas, kitų konstitucinių vertybių užtikrinimas labai priklauso nuo galimybių gauti iš įvairių šaltinių informaciją ir ja naudotis. Teisinėje valstybėje negali būti tokio teisinio reguliavimo, kad visuomeninis transliuotojas (kaip ir kiti transliuotojai) nebūtų atsakingas, jeigu dėl jo neteisėto veikimo ar neveikimo jo programose ar laidose buvo pažeistas žmogaus orumas, teisė į privataus gyvenimo neliečiamumą, jeigu jose buvo platinamos ar kitaip paskleistos tokios mintys, pažiūros ar kitokia informacija, kuriomis yra kurstoma tautinė, rasinė ar socialinė neapykanta, prievarta ir diskriminacija, asmenys yra šmeižiami arba visuomenė ar atskiri jos nariai yra kitaip

dezinformuojami, jeigu yra kurstoma imtis nusikalstamų veiksmų (Konstitucinio Teismo 2006 m. gruodžio 21 d. nutarimas).

41. Pirmiau nurodytos Konstitucinio Teismo doktrininės nuostatos *mutatis mutandis* (su būtiniais (atitinkamais) pakeitimais) taikytinos ir kitoms žiniasklaidos priemonėms, įskaitant ir nagrinėjamą atvejį. Atsakymo teisė, numatyta Kodekso 20 straipsnyje, skirta pašalinti bet kokias prielaidas piktnaudžiauti informacijos laisve, ji yra svarbi kritikuojamo asmens teisė, kuri padeda užtikrinti visuomenės interesą būti informuotai, įgyvendinimą gaunant tikslią, teisingą, nešališką informaciją.

42. Apibendrinant teisinį reguliavimą, nustatytą VII ir Etikos kodekse bei iš Konstitucijos kylančius imperatyvus, darytina išvada, kad Komisija turi įgalinimus savo iniciatyva, *inter alia* (be kita ko) tiriant pažeidimus dėl kitų Kodekso straipsnių pažeidimų, kai jai kyla pagrįsta abejonė dėl atsakymo teisės, įtvirtintos Kodekso 20 straipsnyje pažeidimo, inicijuoti tyrimą ir šiuo klausimu. Todėl atmetamas apelianto argumentas, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai sprendė, jog Komisija negalėjo tirti pažeidimo, numatyto Kodekso 20 straipsnyje, nes jo tirti UAB „Banginis“ neprašė.

43. Kartu pažymėtina, kad Komisija savo iniciatyva, atlikdama tokių tyrimą pagal Kodekso 20 straipsnį, yra saistoma reikalavimo, nustatyto Komisijos darbo reglamento 18 punkte – informuoti žiniasklaidos priemonę, skleidėją, rengėją apie galimybę per nustatytą terminą pateikti paaiškinimus. Paaiškinimų per nustatytą terminą pateikimas yra vienas iš teisės būti išklaustyam ir informuotam elementų. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1–2 punktuose (2014 m. birželio 12 d. redakcija) nustatyta, kad asmuo, dėl kurio yra pradėta administracinė procedūra, turi teisę susipažinti su administracinės procedūros metu gautais dokumentais ir kita informacija; pateikti papildomą informaciją ir duoti paaiškinimus.

44. Teisė būti išklaustyam šiuo metu įtvirtinta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, kuri įsigaliojo 2009 m. gruodžio 1 d., 47 ir 48 straipsniuose, pagal kuriuos užtikrinamas teisės į gynybą ir teisės į teisingą bylos nagrinėjimą per bet kokį teismo procesą paisymas.

45. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – ir ESTT) 2014 m. liepos 3 d. priminė, kad teisės į gynybą užtikrinimo principas yra bendrasis Sąjungos teisės principas, o teisė būti išklaustyam per bet kokią procedūrą yra jo sudedamoji dalis. Ši teisė, kaip nurodė Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, įtvirtinta ir jos 41 straipsnyje, pagal kurį užtikrinama teisė į gerą administravimą. Šio 41 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad teisė į gerą administravimą apima, be kita ko, kiekvieno asmens teisė būti išklaustyam prieš taikant bet kokią individualią jam nepalankią priemonę (2014 m. liepos 3 d. sprendimo *Kamino International Logistics BV ir Datema Hellmann Worldwide Logistics BV prieš Staatssecretaris van Financiën*, C-129/13 ir C-130/13, EU:C:2014:2041, 28, 29 p.).

46. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas ne kartą yra pažymėjęs, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismo ir Europos Sąjungos Bendrojo Teismo jurisprudencija kaip teisės aiškinimo šaltinis yra svarbi ir Lietuvos teisės aiškinimui bei taikymui. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2017 m. spalio 31 d. sprendime administracinėje byloje Nr. A-638-492/2017 nurodė, kad teisė būti išklaustyam per bet kokią procedūrą yra įtvirtinta ne tik Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – ir Chartija) 47 ir 48 straipsniuose, pagal kuriuos užtikrinamas teisės į gynybą ir teisės į teisingą kiekvieno teismo procesą paisymas, bet ir jos 41 straipsnyje, pagal kurį užtikrinama teisė į gerą administravimą. Šio 41 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad teisė į gerą administravimą apima, be kita ko, kiekvieno asmens teisė būti išklaustyam prieš taikant bet kokią individualią jam nepalankią priemonę, kiekvieno asmens teisė susipažinti su savo byla, laikantis teisėto konfidencialumo ir profesinio bei verslo slaptumo, ir administracijos pareigą pagrįsti savo sprendimus. Ši teisė turi būti taikoma per bet kurią procedūrą, kai gali būti priimtas nepalankus sprendimas (žr. Teisingumo Teismo 2012 m. lapkričio 22 d. sprendimo *M. prieš Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ireland ir Attorney General*, C-277/11, EU:C:2012:744, 82, 83, 85 p.). Teisė būti išklaustyam užtikrina kiekvienam asmeniui galimybę deramai ir realiai pareikšti savo nuomonę per administracinę procedūrą ir iki sprendimo, galinčio neigiamai paveikti jo interesus, priėmimo (žr. Teisingumo Teismo sprendimo 2012 m. lapkričio 22

d. sprendimo *M. prieš Minister for Justice, Equality and Law Reform, Ireland ir Attorney General*, C-277/11, EU:C:2012:744, 87 p., 2014 m. lapkričio 5 d. sprendimo *Mukarubega prieš Préfet de police ir Préfet de la Seine-Saint-Denis*, C-166/13, EU:C:2014: 2336, 46 p.).

47. Kartu paminėtina, kad pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją teisės būti išklausytam turi būti paisoma, net jei taikytinuose teisės aktuose tokio formalumo aiškiai nenumatyta. Teisė būti išklausytam užtikrina kiekvienam asmeniui galimybę deramai ir realiai pareikšti savo nuomonę per administracinę procedūrą ir iki sprendimo priėmimo, galinčio neigiamai paveikti jo interesus. Teisė būti išklausytam taip pat reiškia, kad administracija, rūpestingai ir nešališkai išnagrinėjusi visą aptariamam atvejui reikšmingą informaciją, turi atidžiai susipažinti su suinteresuotojo asmens pateiktomis pastabomis (žr. 2012 m. lapkričio 22 d. sprendimo *M.*, C-277/11, EU:C:2012:744, 85,86, 87, 88 punktus ir jame nurodytą jurisprudenciją). Šia teise jam, be kita ko, suteikiama galimybė ištaisyti klaidą ar pateikti su asmenine situacija susijusios informacijos, palankios tam, kad sprendimas būtų arba nebūtų priimtas, ir vienokiam ar kitokiam jo turiniui (2014 m. gruodžio 11 d. sprendimo *Boudjlida*, C-249/13, EU:C:2014:2431, 37 p.). Ši teisė turi leisti administracijai ištirti bylos medžiagą taip, kad priimtų sprendimą žinodama visas bylos aplinkybes, ir jį tinkamai pagrįsti, kad suinteresuotasis asmuo prireikus galėtų tinkamai įgyvendinti savo teisę pateikti skundą (pagal analogiją žr. 2014 m. gruodžio 11 d. sprendimo *Boudjlida*, C-249/13, EU:C:2014:2431, 59 p.). Vienoje iš paskesnių savo bylų ESTT 2019 m. sausio 10 d. (byloje T-160/17) sprendė, kad Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai skundžiamo sprendimo 210 punkte nusprendė, kad „ieškovės teisė į gynybą buvo pažeista, todėl reikia panaikinti ginčijamą sprendimą, nes ieškovė pakankamai įrodė ne tai, kad jei nebūtų šio procedūrinio pažeidimo, ginčijamo sprendimo turinys būtų buvęs kitoks, bet tai, kad ji galėjo turėti kad ir nedidelę galimybę užtikrinti geresnę savo gynybą (šiuo klausimu žr. 2011 m. spalio 25 d. sprendimo *Solvay prieš Komisiją*, C-109/10 P, EU:C:2011:686, 57 p.)“.

48. Apibendrinant ESTT jurisprudenciją teisės išklausti aspektu pažymėtina, kad šios teisės turinys yra nuosekliai atskleidžiamas ją plėtojant papildomais aspektais. Viena vertus, teisė išklausti reiškia užtikrinti, kad asmuo turėtų deramą, realią, veiksmingą nuomonės, informacijos pateikimo galimybę iki sprendimo priėmimo, nepaisant to, ar minimas reikalavimas teisės aktuose numatytas ar ne, kita vertus, tai administracijai leidžia ištirti bylos medžiagą taip, kad priimtų sprendimą žinodama visas bylos aplinkybes, jog suinteresuotasis asmuo prireikus galėtų tinkamai įgyvendinti savo teisę pateikti skundą, užtikrinti geresnę savo gynybą.

49. Pažymėtina, kad pirmiau ESTT bylose nurodyti teisės būti išklausytam turinio elementai atsispindi ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje. Pavyzdžiui, 2010 m. balandžio 29 d. sprendime administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-737/2010 nurodyta, kad iš bendrųjų gero administravimo principo įtvirtinamų imperatyvų kyla viešojo administravimo subjekto pareiga apklausti pareiškėją ir pareiškėjo teisė būti išklausytam prieš priimant sprendimą. Gero administravimo principas taip pat apima asmens teisę būti informuotam apie nustatytas faktines aplinkybes (žr. 2015 m. vasario 27 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-616-858/2015 ir kt.). Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjas neturėjo galimybės veiksmingai išreikšti savo nuomonės iki skundžiamo sprendimo priėmimo, 2014 m. rugsėjo 11 d. sprendime administracinėje byloje Nr. A⁴³⁸-1102/2014 teismas sprendė, kad teisė į gynybą jam nebuvo užtikrinta. Kitoje 2014 m. kovo 12 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A²⁶¹-2014/2014 nurodyta, kad gero administravimo principas įpareigoja viešojo administravimo institucijas suteikti asmenims, kurių klausimai svarstomi, veiksmingą galimybę pasisakyti, o 2014 m. kovo 27 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-727/2014 nurodyta, kad gero administravimo principas reiškia, jog veiksminga suinteresuoto asmens teisė teikti argumentus ir įrodymus turi būti įgyvendinama prieš viešojo administravimo subjektui priimant administracinį aktą, ir jam turi būti suteikta pakankamai laiko pasirengti pateikti argumentus ar įrodymus.

50. Kaip matyti iš Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 46¹ straipsnio, reglamentuojančio Visuomenės etikos komisijos veiklą, Komisija nagrinėja skundus dėl profesinės etikos pažeidimų, kuriuos padarė viešosios informacijos rengėjai ar skleidėjai informuodami visuomenę, priima sprendimus dėl Kodekso pažeidimų bei įpareigoja atsakingą viešosios

informacijos leidėją ar skleidėją paskelbti tokį Komisijos sprendimą bei įgyvendinti paneigimo tvarką pagal Visuomenės informavimo įstatymo 44 straipsnį, t. y. taiko poveikio priemones. Pagal Komisijos darbo reglamento 47 punktą, jeigu per vienerius metus, pradedant skaičiuoti nuo pirmojo visuomenės informavimo priemonėje paskelbto kūrinio pripažinimo pažeidus Etikos kodekso nuostatas, ta pati visuomenės informavimo priemonė arba tas pats viešosios informacijos rengėjas pripažįstamas Komisijos pažeidusiu visuomenės informavimo etiką ne mažiau kaip 5 kartus, Komisija, remdamasi Etikos kodekso jai suteikta teise, svarsto klausimą dėl rengėjo ir (ar) skleidėjo priskyrimo profesinės etikos nesilaikančių viešosios informacijos rengėjų kategorijai. Pagal Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 19 straipsnio 3 dalies 4 punktą, profesinės etikos nesilaikantys leidiniai, kuriuos tokiais pripažino teisės aktų įgaliota institucija, netenka teisės į lengvatinį 9 proc. PVM tarifą. Taigi, Komisijos sprendimai gali turėti ir netiesioginį poveikį pažeidimo subjektams, kylantį iš viešosios teisės reguliuojamų teisinių santykių.

51. Nors pagal savo paskirtį Komisija pirmiausia yra savitvarkos institucija, tačiau pagal pirmiau nurodytas funkcijas matyti, kad ji kartu vykdo ir viešajam administravimui priskirtinus įgaliojimus. Todėl pirmiau nurodytos ESTT jurisprudencija ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika, susijusi su pareiga viešojo administravimo subjektui užtikrinti teisės būti išklaustyta įgyvendinimą, taikoma ir Komisijai.

52. Minėta, kad apeliantas teigia, jog jam nebuvo užtikrinta teisė būti išklaustyta. Pagal Komisijos darbo reglamento 18 punktą, Komisija turi informuoti žiniasklaidos priemonę, skleidėją, rengėją apie galimybę per nustatytą terminą pateikti paaiškinimus. Byloje nėra ginčo, kad tokia galimybė pareiškėjui pateikti paaiškinimus dėl Kodekso 20 straipsnio pagal reglamento 18 punktą nebuvo suteikta. Teisėjų kolegijos nuomone, šios teisės neužtikrinimas negali būti pateisinama, kaip teigiama pirmosios instancijos teismo sprendime, 2017 m. gruodžio 5 d. Visuomenės informavimo etikos asociacijos atsiliepime į UAB „Lietuvos žinios“ skundą (II t., b. l. 1–8), galimybę pateikti paaiškinimus Komisijos posėdžio metu. Ypač nagrinėjamu atveju atsižvelgtina į tai, kad byloje nėra jokių duomenų, kad UAB „Lietuvos žinios“ iš anksto žinojo, jog toks klausimas gali būti nagrinėjamas. Iš Komisijos 2017 m. spalio 18 d. protokolo Nr. 24 išrašo (II t., b. l. 6–9) matyti, kad ginčas iš esmės vyko dėl kitos nuomonės nepateikimo publikacijose, pateiktos informacijos publikacijose patikimumo. Komisijos narys A. Čekanavičius pateikė tris klausimus vienu metu, iš kurių vienas buvo apie atsakomosios nuomonės prašymo pateikimą. Iš UAB „Lietuvos žinios“ atstovo atsakymo matyti, kad jis apskritai nesuprato klausimo dėl atsakymo teisės, nes pateikė atsakymus ne apie atsakymo teisės įgyvendinimą, o apie kitos nuomonės nepateikimą publikacijose.

53. Teisėjų kolegija negali sutikti su pirmosios instancijos teismo pozicija, jog vien dėl to, kad Komisijos posėdyje dalyvavo net du pareiškėjo atstovai, kurie išdėstė savo pozicijas dėl publikacijų, nėra pagrindo teigti, kad pareiškėjas nežinojo kaltinimų esmės ir taip jam buvo atimta teisė į gynybą.

54. Apibendrinant išdėstytus argumentus konstatuotina, kad nebuvo UAB „Lietuvos žinios“ užtikrinta teisė būti išklaustyta, nesuteikta galimybė deramai ir realiai pareikšti savo nuomonę per administracinę procedūrą iki 2017 m. spalio 18 d. sprendimo Nr. EKS-45/17, galinčio neigiamai paveikti jo interesus, priėmimo, taip pažeidžiant Viešojo administravimo įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 2 punktą (asmuo, dėl kurio yra pradėta administracinė procedūra, turi teisę pateikti papildomą informaciją ir duoti paaiškinimus), Komisijos darbo reglamento 18 punktą, pagal kurį Komisija turi informuoti visuomenės informavimo priemonę, skleidėją, rengėją apie galimybę per nustatytą terminą pateikti paaiškinimus, taip pat gero administravimo principą.

55. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo nuosekloje praktikoje pažymi, jog su individualaus administracinio akto faktiniu pagrįstumu sietinas ir viešojo administravimo procedūrų tinkamo atlikimo reikalavimas, įskaitant administracines procedūras pagal Viešojo administravimo įstatymo III skirsnio nuostatas, ypač susijusias su asmens išklausymu, jo nurodytų aplinkybių ir pateiktų įrodymų ištyrimu ir vertinimu. Procedūriniai individualaus administracinio akto priėmimo pažeidimai taip pat gali turėti įtakos tinkamai įgyvendinti asmens teises į gynybą, todėl individualūs administraciniai aktai, turintys minėtų procedūrinio pobūdžio trūkumų, yra naikintini kaip neteisėti ir (ar) nepagrįsti (Administracinių bylų teisenos įstatymo 91 str. 1 d. 3 p.)

(žr., pvz., 2012 m. gegužės 24 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵²⁰-2327/2012; 2012 m. liepos 20 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁵²⁰-2294/2012; 2017 m. spalio 31 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-638-492/2017).

56. Pagrindinių procedūros taisyklių, turėjusių užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą bei sprendimo pagrįstumą, pažeidimas šiuo atveju yra pagrindas pripažinti Visuomenės informavimo etikos komisijos 2017 m. spalio 18 d. sprendimą Nr. EKS-45/17 neteisėtu ir jį panaikinti (Administracinių bylų teisenos įstatymo 91 str. 1 d. 3 p.).

57. Panaikinus Komisijos 2017 m. spalio 18 d. sprendimą Nr. EKS-45/17, teisėjų kolegija nenagrinėja kitų pareiškėjo argumentų dėl paties pažeidimo (atsakymo teisės, numatytos Kodekso 20 straipsnyje) esmės ir nevertina faktinių ir teisinių aplinkybių, pagrindžiančių ar paneigiančių pažeidimo padarymo faktą, nes aptariamam atveju tai negalėtų turėti įtakos vertinti ginčijamo Komisijos akto teisėtumą ir pagrįstumą.

58. Teisėjų kolegija, įvertinusi tai, kas išdėstyta, pareiškėjo apeliacinį skundą tenkina ir panaikina pirmosios instancijos teismo sprendimą (Administracinių bylų teisenos įstatymo 144 str.) bei priima naują sprendimą, kuriuo pareiškėjo skundas yra tenkinamas ir Visuomenės informavimo etikos komisijos 2017 m. spalio 18 d. sprendimas Nr. EKS-45/17 panaikinamas.

59. Pareiškėjas apeliaciniame skunde taip pat prašo priteisti 1 752, 21 Eur bylinėjimosi išlaidas už pirmosios instancijos teismo sprendimo analizę ir apeliacinio skundo rengimą iš atsakovo Visuomenės informavimo etikos asociacijos, ir šioms išlaidoms pagrįsti pateikė LEADELL Balčiūnas ir Grajauskas advokatų kontoros pažymą, pasirašytą vyr. finansininkės.

60. Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 40 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad proceso šalis, kurios naudai priimtas sprendimas, turi teisę gauti iš kitos proceso šalies savo išlaidų atlyginimą. Nagrinėjamu atveju išnagrinėjus bylą buvo apgintos pareiškėjo teisės, todėl jis turi teisę į atstovavimo išlaidų atlyginimą (ABTĮ 40 str. 1, 5 d.).

61. Teisėjų kolegijos vertinimu, paminėta pažyma dėl suteiktų teisinių paslaugų ir jų apmokėjimo administracinėje byloje yra tinkamas įrodymas, pagrindžiantis patirtas bylinėjimosi išlaidas byloje. Pažymoje nurodyti administracinės bylos numeris, advokato suteikta teisinė paslauga – atsiliepimo į apeliacinį skundą parengimas, nurodytas atlyginimo už ją dydis. Taip pat šioje pažymoje, kuri pasirašyta advokatų kontoros vyr. finansininkės, įrašytas patvirtinimas, kad klientas su kontora yra visiškai atsiskaitęs. Be to, teismui adresuotoje pažymoje nurodyti PVM sąskaitos faktūros data ir numeris, atlikto apmokėjimo data.

62. Atstovavimo išlaidų atlyginimo klausimas sprendžiamas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. CPK 98 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, nei nustatyta teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 patvirtintose Rekomendacijose dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) maksimalaus dydžio patvirtinimo (Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. kovo 19 d. įsakymo Nr. 1R-77 redakcija) (toliau – ir Rekomendacijos).

63. Rekomendacijų 7 punktą numato, kad rekomenduojami priteistini užmokesčio už advokato civilinėse bylose teikiamas teises paslaugas maksimalūs dydžiai apskaičiuojami taikant nustatytus koeficientus, kurių pagrindu imamas Lietuvos statistikos departamento skelbiamas užpraėjusio ketvirčio vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių).

64. Teisėjų kolegija, sprendama dėl maksimalaus priteistino advokato darbo užmokesčio, atsižvelgia į 2017 m. III ketvirtyje (2018 m. I ketv. pareiškėjas pateikė apeliacinį skundą) buvusį vidutinį mėnesinį bruto darbo užmokestį šalies ūkyje (be individualių įmonių). Lietuvos statistikos departamento skelbiamais duomenimis 2017 m. III ketvirtį vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių) buvo 850,8 Eur.

65. Apeliacinio skundo parengimo metu (pirmosios instancijos teismo sprendimo analizė laikytina tos pačios rūšies suteikta teisine paslauga – apeliacinio skundo parengimas) pagal

Rekomendacijų 8.10 punktą (taikomas koeficientas 1,7) maksimali priteistina suma už apeliacinio skundo parengimą buvo 1 446,36 Eur (1,7 x 850,8 Eur). Pareiškėjo prašoma suma už apeliacinio skundo parengimą – 1 752, 21 Eur – viršija Rekomendacijų nustatytą dydį.

66. Teisėjų kolegija, atsižvelgusi į apeliacinio skundo turinį, bylos pobūdį, specialių žinių reikalingumą, advokato darbo ir laiko sąnaudas, pareiškėjui UAB „Lietuvos žinios“ priteisia iš atsakovo 550 Eur bylinėjimosi išlaidų.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 41 straipsnio 1 dalimi, 144 straipsnio 1 dalies 2 punktu, teisėjų kolegija

n u s p r e n d ž i a:

Pareiškėjo uždarnosios akcinės bendrovės „Lietuvos žinios“ apeliacinį skundą tenkinti.

Vilniaus apygardos administracinio teismo 2018 m. sausio 23 d. sprendimą panaikinti ir priimti naują sprendimą.

Pareiškėjo uždarnosios akcinės bendrovės „Lietuvos žinios“ skundą tenkinti.

Panaikinti Visuomenės informavimo etikos komisijos 2017 m. spalio 18 d. sprendimą Nr. EKS-45/17.

Priteisti uždarajai akcinei bendrovei „Lietuvos žinios“ iš atsakovo Visuomenės informavimo etikos asociacijos 550 Eur (penkis šimtus penkiasdešimt eurų) bylinėjimosi išlaidas, patirtas apeliacinės instancijos teisme.

Sprendimas neskundžiamas.

Teisėjai

Stasys Gagys

Rytis Krasauskas

Ramutė Ruškytė